

خبرنامه الکترونیکی انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری

شماره ۲۴

تابستان ۱۳۹۹

مدیر مسئول:

دکتر مصطفی معین

سر دبیر:

دکتر مریم مالمیر

همکاران این شماره (به ترتیب حروف الفبا):

محبوبه آطاهریان

محمد خان احمدی

لیلا مظفری

گوهر نصرتی

تهیه و تنظیم: کمیته ارتباطات و انتشارات انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری

"سخن نخست"

این روزها همه جا صحبت از کرونا و چالش های آن است. کرونا تبدیل به بحرانی شده که دیگر در یک نقطه نیست، و هم اکنون تمامی جهان بحران زده است و مردم جهان متاثر از شرایط کرونایی از کمبود امکانات، مشکلات اقتصادی، کمبود وسایل بهداشتی، مشکلات آموزشی و ... رنج می برند. با توجه به اثرپذیری گسترده شرایط اجتماعی، اقتصادی و سیاسی از کرونا، نمی توان تصور کرد که اخلاق اجتماعی تحت تاثیر قرار نگرفته باشد.

استاد و صاحب نظران حوزه اخلاق این روزها بسیار درباره چالش های اخلاقی به وجود آمده از کرونا صحبت کرده اند. اما سوال اینجاست که تمام چالش های اخلاقی به وجود آمده در جامعه ما ناشی از ویروسی به نام COVID-19 است یا ما با ویروس های خطرناکتری در جامعه خودمان مواجه هستیم که عواملی مهم در نقض اصول اخلاقی جامعه هستند. چندی پیش کاریکاتوری در خبرگزاری تسنیم منتشر شد که هنرمند در آن به خوبی توانسته بود برخی از اساسی ترین ویروس هایی را که بسیار از کرونا برای جامعه خطرناک ترند به تصویر کشد. از این رو در سخن نخست این خبرنامه به جای تطویل سخن تنها به ارایه این تصویر بسنده می کنیم.

با آرزوی نیکزبستی برای تمامی هم میهنانمان

کوتاه نوشت زندگینامه علمی - پژوهشی اعضای هیئت مدیره انجمن

دکتر مریم مالمیر

رئیس مرکز روانشناسی و توانبخشی لوتوس

و

عضو هیات مدیره انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری

دکتر مریم مالمیر متولد ۱۳۶۰ دارای درجه دکتری در رشته روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی می‌باشد. دکتر مالمیر از سال ۱۳۸۹ در کنار فعالیت های بالینی در حوزه تشخیص و توانبخشی کودکان دارای نیازهای ویژه به فعالیت های پژوهشی در حوزه های شادکامی، خشونت و اخلاق پرداخته و از سال ۱۳۹۰ در حوزه Scientific Journalism فعالیت دارد. همچنین ایشان در کنار فعالیت های علمی در حوزه هنر نیز فعال بوده و به شکل حرفه ای به طراحی و نقاشی اشتغال دارد و تا کنون دو نمایشگاه از کارهای ایشان برگزار شده است.

سوابق تحصیلی

- کارشناسی روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی ، دانشگاه علامه طباطبائی (۱۳۷۸-۱۳۸۲)
- کارشناسی ارشد روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه علامه طباطبائی (۱۳۸۳-۱۳۸۶)
- دکتری تخصصی روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران (۱۳۹۰-۱۳۹۲)

سوابق اجرایی ، تحقیقاتی و عضویت ها

- مدیر مسئول و ادیتور فصلنامه انگلیسی International journal of Ethics & Society (اکنون)

- مدیر داخلی و عضو شورای سردبیری فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری (علمی - پژوهشی) (اکنون)
- موسس و مدیر مرکز روانشناسی و توانبخشی لوتوس (۱۳۹۸ تا کنون)
- سردبیر خبرنامه انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری. (۱۳۹۸ تا کنون).
- معاونت آموزشی مرکز تحقیقات سبک زندگی . (۱۳۹۴-۱۳۹۵)
- فعالیت به عنوان روانشناس در مرکز مشاوره رهیاب (۱۳۸۵-۱۳۸۶)
- فعالیت به عنوان روانشناس در مرکز نگهداری کودکان بی سرپرست شهید ترکمانی (۱۳۸۴-۱۳۸۵)
- فعالیت به عنوان روانشناس در مرکز مشاوره روان آرام (۱۳۹۵ تا کنون)
- همکاری در ۷ طرح ملی در فرهنگستان علوم پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم پزشکی تهران
- عضو هیئت موسس مرکز تحقیقات سالمندی
- عضو سازمان نظام روانشناسی و مشاوره کشور
- عضو پیوسته انجمن اخلاق در علوم و فناوری
- عضو هیات مدیره انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری (از سال ۱۳۹۸ تا کنون)
- عضو جامعه پیش آهنگان استان تهران
- انتشار بیش از ۲۴ مقاله در مجلات علمی - پژوهشی و ISI

تألیف و ترجمه

- محمد خان احمدی ، **مریم مالمیر**، امیر محمد شهسوارانی (۱۳۹۰).
- مدیریت خشم در خانواده. تهران: نشر دانش آموز
- داریوش فرهود، بیژن رنجبر، محمد خان احمدی، **مریم مالمیر** (۱۳۹۵).
- نسل سوم همگرایی: همگرایی دانش، فناوری و جامعه. تهران: فرهنگستان علوم پزشکی ایران
- Maryam Malmir, Mohammad Khanahmadi, Dariush D Farhud (2017) Dogmatism Fighting happiness. Germany: Lambert Publication**
- داریوش فرهود، **مریم مالمیر**، محمد خان احمدی (۱۳۹۸). شادکامی از نظریه تا عمل. تهران: نشر میعاد
- داریوش فرهود، **مریم مالمیر**، محمد خان احمدی (۱۳۹۸). پیوندهای اخلاقی میان پزشک، بیمار و جامعه. تهران: نشر میعاد
- مریم مالمیر**، محمد خان احمدی ، داریوش فرهود (۱۳۹۹). خشونت در خانواده و اجتماع. ارائه برای چاپ
- مریم مالمیر**، محمد خان احمدی ، داریوش فرهود (۱۳۹۹). خواب در گستره زندگی . ارائه برای چاپ

بیانیه انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری پیرامون مسئولیتهای اخلاقی و علمی برای جلوگیری از گسترش شیوع کرونا

"به نام خدا"

گزارشهای رسمی و غیررسمی، مطالعات و تحقیقات علمی و مشاهدات و تجربیات عمومی حاکی از آن است که متأسفانه شیوع کرونا در کشور پس از طی دورهای مهار و کاهش رو به گسترش نهاده و همه گروهها و قشرهای اجتماعی را در همه مناطق ایران در معرض تهدید قرار داده است. افزایش بیش از حد انتظار قربانیان، گسترش ابتلا، فرسایش و شهادت پزشکان و پرستاران و کادرهای درمان، خسارهای جانی، روانی، اجتماعی و اقتصادی ابتلای پیاپی نخبگان و سرلیه های علمی و فرهنگی و هنری جامعه، مداوم برگزانیها و بی قراری های شهروندان افزوده و سلامت تن و روان جامعه را به خطر جدی کشانده است. آنچه برپیکری شرایط و مکرانی علمی در این وضعیت میافزاید سیاسی شدن تصمیمات رسمی، کاهش اعتماد عمومی و مشارکت بگانی به فرایند مقابله با کرونای قیامتادوم و تشدید زنجیره انتقال ویروس کووید ۱۹ در سطوح مختلف اجتماعی است.

در این وضعیت تقابله بگانی بر سر اصول اخلاقی و علمی موثر و مشارکت فعال نهادهای علمی، مدنی و حرفه ای، شخصیتها و گروههای اجتماعی مورد وثوق عموم ضروری است، از این رو انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری بنا به مسئولیت علمی و مدنی خود در ادامه میانه توصیه های راهبردی برای مواجهه موثر جامعه با وضعیت پسا کرونایی که در خرداد ماه سال جاری منتشر شد، محلت ذیل را یادآور میشود:

۱) جامعه، نظام و عموم شهروندان بطور مداوم نیازمند ارجاع تمامی رویکردها، برنامه ها، کنشها و رفتارهای خود به مبانی و اصول اخلاقی هستند. در همه وضعیت های اضطراری، درمان گران و میسرگزان برای مواجهه با شیوع ویروس کرونا و امواج مختلف آن نمیتوان و نباید از تقدم اخلاق و حفظ جان و سلامت انسان با بر سیاست، اقتصاد و مدیریت غافل ماند. به چنگا که در بیانیه ۱۳۹۹/۳/۳۱ انجمن آمده شرایطی به سر میبریم که زندگی فردی و اجتماعی تا زمان نامعلومی مواجه با ویروس کووید ۱۹ است. باید نظام مدیریتی کشور در جامعه و شهروندان قدرت انطباق، تاب آوری و توانمندی در قبال آن را مسئولیتی و قهه پذیر بدانند.

۲) اخلاق علمی ایجاب میکند که با توجه به نامتعین بودن و ناشناختگی همه ابعاد ویروس و وجود ابهامات علمی، بر حداقل تقابله حوزه های مختلف علوم در تین ساله پیش روی جامعه تقابله کنیم، این ضرورت شامل توافقه ماندگاری خطره در همه تیدکی آن با حیات زندگی، حیات روانی و اجتماعی، حیات اقتصادی، حیات فرهنگی و حتی حیات سیاسی و توافقه بر سر عوامل مشوده و موثره عوده یاری و توافقه بر سر "رویکردها و تجارب موثره جهانی و بومی در مهار و پاکاش مخاطرات" است.

- ۳) در شرایط مخاطره و بقا و گسترش زنجیره انتقال بیماری حفاظت از حیات انسانی، اولویت خطانیت و تدبیر مدیریت بحران، مبتنی بودن تصمیمات و دستورالعمل‌ها بر ارزیابی‌های همه‌جانبه علمی (اپیدمیولوژیک، ایمنولوژیک، روانشناسانه و جامعه‌شناسانه) و نهایتاً ثبات و قاطعیت در پیشبرد سیاست‌های ملی و تصمیمات نهادی مسئول از جمله مبنای و اصول مهم اخلاق علمی و سیاستی به‌شمار می‌آیند.
- ۴) در وضعیت کنونی که کنکرنی‌ها و اضطراب‌های روانی درباره نیز جدید کرونا در کشور یعنی‌های فردی و جمعی را در معرض مخاطره قرار داده است، رخدادهای مختلف پیشروی جامعه را که می‌تواند به دلیل استعداد تجمع و اجده خطر شیوع بیماری باشند باید باکیه بر مبنای و ضرورت‌های بند ۳ در نظر گرفت و برای هر یک به تفکیک دستورالعمل‌های و انعکاس، لازم الاجرا و فراگیر استخراج کرد، برگزاری مراسم سوگاری ماه محرم، آزمون‌های سراسری، بازگشایی مدارس و دانشگاه‌ها و اجتماعات عمومی از این جمله‌اند.
- ۵) صداقت مسئولان و نهادهای رسمی در سخن گفتن و ارتباط با مردم پیش شرط بالابردن سطح اعتماد و مشارکت عموم برای مهار کردن است، از این رو ارائه شفاف، مستمر و واقعی وضعیت بیماری در افکار عمومی و ضرورت اطلاع رسانی جامع و دور از خدشه ستاد ملی کرونا اکنون بیشتر از گذشته است.
- ۶) ضرورت عدالت در مقابله با کرونا ایجاب میکند که به بخش‌های آسیب‌پذیر جامعه در وضعیت کنونی بیشتر توجه شود؛ سالمندان و کودکان، حاشیه‌نشینان شهری، روستائیان دور افتاده، دهک‌های پانین جامعه، زندانیان، معزادان، کودکان کار و نظایر آنها نیازمند حفاظت و صیانت بیشتر هستند.
- ۷) انضباط و انجام سیاستی و اجرایی و ثبات تصمیم‌گیری و پذیرش دشواری‌های آن بر پایه اولویت حفظ حیات و جان انسان به نسبت به هر ضرورت و مصلحت دیگر یک اصل مهم اخلاقی است.
- ۸) حضور موثر عالمان، دانشمندان، روشنفکران، هنرمندان، نویسندگان، فعالان مدنی و سیاسی و گروه‌های مرجع و نهادهای مدنی و علمی و حرفه‌ای که می‌توانند ظرفیت‌های فکری و علمی عمومی جامعه را در برگزاری مراسم و آیین‌های مذهبی، فرهنگی و اجتماعی و انجام آنها به تناسب الزامات کرونایی انجام دهند و غنیه‌های اساسی اخلاقی است. به ویژه با فرارسیدن ماه محرم نیاز است که جامعه دیندار و شخصیت‌ها و نهادهای مقبول و معتبر به تین برچه بیشتر و موثرتر زیست مومنان سازگار با دستورالعمل‌های بهداشت و سلامت پیرو دارند.
- ۹) نهادهای آموزشی، تربیتی و ترویجی و نیز رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی بیش از هر زمان نیازمند نظام نامه اخلاقی و علمی هستند.
- ۱۰) حفظ و حراست از سربایه‌های بی‌بدیل علمی و تخصصی پزشکی کشور با تاین امکانات یعنی و حفاظت ضروری و جلوگیری از فرسایش کادرهای دانی با کاهش بار بیماری از طریق برنامه ریزی برای رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی و پیشگیری توسط عموم جامعه مسئولیتی مهم بر عهده دولت، نهجیان و نهادهای مدنی است.

انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری

شهریور ماه ۱۳۹۹

مصوبات هیئت مدیره انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری

مشارکت کرد، میتوان برای آنها کارگاه های اخلاق حرفه ای برگزار کرد.

ب- کمیته اخلاق حرفه ای: طرح اخلاق دانشگاهی در معاونت پژوهشی وزارت علوم به تصویب رسید و طرح در آستانه قرارداد می باشد.

برای اجرای طرح به تمرکز و نظارت بیشتر انجمن نیاز است و باید از استادان برجسته برای این کار دعوت شود و باید در خصوص انجمن پیش بینی های لازم را انجام دهد

موافقت شد طرح اخلاق دانشگاهی بصورت نمونه با یک دانشگاه در موازات با وزارت علوم پیش برود که آقای دکتر نصیری موافقت اولیه خود را برای اجرای طرح در دانشگاه شهید بهشتی اعلام کردند.

✓ پیشنهاد گردید: یک جلسه با وزیر علوم و معاونت پژوهشی جهت هماهنگی برای اجرای طرح هماهنگ شود.

۳. امور جاری (عضویت، تدوین سخنرانی ها...):

✓ عضویت: با عضویت پیوسته خانم افسانه خلیلی موافقت گردید.

جلسه مرداد ماه ۱۳۹۹

دستور جلسه

۱. گزارش کار کمیته ها (قرارداد با وزارت علوم، امور بین الملل و سایر

کمیته ها)

۲. کمیته دانشجویی

۳. بیانیه

۴. امور جاری (گزارش پیاده سازی میزگردهای کنگره ۹۶...)

مصوبات جلسه:

۱. گزارش کار کمیته ها

الف- قرارداد با وزارت علوم: با پیگیری های اعضای هیات مدیره، نتیجه نامه نگاری به وزارت علوم براین قرار بود که جواب نامه از سوی وزارت علوم در حال آماده شدن است و در کل نظر مثبت وجود دارد.

✓ هیات مدیره موافقت خود را با قرارداد با دانشگاه شهید بهشتی به عنوان اولین پایلوت برای طرح اخلاق دانشگاهی اعلام کرد و جلسات کمیته سریعاً شروع شود و تبادل اطلاعات انجام گردد.

✓ در صورت امکان در خصوص قرارداد با وزارت علوم پیگیری شود که در قرارداد طرف قرارداد دانشگاه شهید بهشتی باشد.

ب) کمیته امور بین الملل: مقرر شد پیگیری در خصوص کرسی اخلاق در علم توسط خانم دکتر نوری زاده انجام شود.

اعضای هیئت مدیره انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری در فصل تابستان سال جاری ۳ جلسه به ترتیب در تاریخ های ۹ تیر ماه، ۱۳ مرداد ماه و ۱۰ شهریور ماه، تشکیل دادند که در ادامه خلاصه ای از دستور جلسات و مصوبات هر جلسه ارایه می شود:

جلسه تیر ماه ۱۳۹۹

دستور جلسه:

۱. معرفی و اعلام وظایف کمیته شعب و دانشجویی

۲. گزارش کار کمیته ها (اخلاق حرفه ای، طرح و برنامه و سایر کمیته ها)

۳. امور جاری (عضویت، تدوین سخنرانی ها...)

صورت جلسه:

۱. معرفی و اعلام وظایف کمیته شعب و دانشجویی

کمیته شعب:

صحبت های اولیه با بعضی اساتید در استانهای مختلف انجام شده است و مطابق با آیین نامه شعب اقدامات انجام میشود.

کمیته دانشجویی:

پیشنهاد شد که تشکیل کمیته دانشجویی به پاییز موکول شود و مسئول کمیته مشخص نگردد.

۲. گزارش کار کمیته ها

الف- کمیته طرح، برنامه و پشتیبانی:

✓ افزایش حق عضویتها: جهت افزایش حق عضویت با تایید هیات مدیره

به ترتیب: اعضا حقوقی ۵/۰۰۰/۰۰۰ میلیون تومان، اعضای پیوسته ۲۰۰/۰۰۰، اعضای وابسته ۱۵۰/۰۰۰ و اعضای دانشجویی ۱۰۰/۰۰۰

تومان خواهد بود که بعد از تایید در مجمع عمومی اعلام خواهد شد. باتوجه به شرایط حال حاضر جامعه در صورت بهتر شدن اوضاع مجمع برگزار خواهد شد در غیر اینصورت اگر تشکیل به سال بعد موکول شود در مبالغ تجدیدنظر خواهد شد.

✓ مقرر شد فرم عضویت در اختیار اعضای هیات مدیره قرار گیرد در صورت نیاز و گفتگو با افراد، موسسات و سازمانها از فرمها استفاده شود.

✓ پیشنهاد گردید: انجمن آمادگی خود را جهت برگزاری کلاس ها و کارگاه های اخلاق حرفه ای (مانند بانکها) و همچنین آمادگی خود را جهت ارائه کدهای اخلاقی برای شرکتها و نهادها اعلام کند. میتوان جلساتی با روسا بانکها داشت و از آنها به عنوان اعضای حقوقی دعوت به

کرونا (استادان) ۳- مسئولیت آموزشی و اخلاقی در دوران کرونا (دانشجویان) ۴- مسئولیت اخلاقی و اجتماعی در دوران کرونا (نهادهای ذریبط)

مقرر شد هریک از اعضا سخنرانان پیشنهادی خویش را تا انتهای هفته به دبیرخانه اعلام کنند تا در جلسه کمیته اجتماعات موضوعات و افراد پیشنهادی بررسی و برنامه را مشخص و تدوین نمایند.

آقای دکتر نصیری در مورد موضوع مربوط به مدیران دانشگاهی پیشنهاد دادند که با مشورت با روسای دیگر دانشگاه ها، در صورت اعلام آمادگی یکی از ایشان در این پنل شرکت نماید.

۲. قرارداد طرح اخلاق دانشگاهی با وزارت علوم:

پیرو نامه وزارت علوم و جلسه حضوری که آقایان دکتر شامخی و دکتر بنی اسدی با آقای دکتر شریفی مبنی بر اصلاح طرح اخلاق دانشگاهی و پیش نویس قرار داد داشتند؛ اصلاحات لازم انجام شد و دانشگاه شهید بهشتی با موافقت آقای دکتر نصیری به عنوان پایلوت این طرح انتخاب باشد. مقرر شد اصلاحات با یک نامه پیوست به وزارت علوم ارسال شود و همچنین انتخاب دانشگاه شهید بهشتی به طور رسمی و کتبی به آن دانشگاه اعلام شود.

۳. آمادگی ارسال نتایج کنگره ۹۶ به پژوهشکده مطالعات فرهنگی: فایل‌های مربوط به سخنرانی ها و میزگردها همراه با نامه برای آقای دکتر میرزایی ارسال گردید و در نامه از ایشان خواسته شد حدود ۲۰۰ نسخه از فایل‌های آماده شده به انجمن تحویل بدهند.

۴. آمادگی بسته های جلب کمکهای مردمی انجمن: پکیجی شامل: یک قاب چوبی، مجموعه بیانیه های انجمن، بورشور معرفی انجمن و مجلات آن، یک نسخه مجله فارسی و انگلیسی، یک کاشی با طرح سیمرغ و جمله معرف انجمن آماده شده است و اعضا میتوانند برای معرفی انجمن از این بسته استفاده کنند.

۵. گزارش کار کمیته ها و امور دانشجویی:

✓ امور دانشجویی: لیست آماده شده توسط دبیرخانه با همکاری آقای منصوری اصلاح گردد.

✓ کمیته انتشارات: سایت راه اندازی شده است. مقرر شد مجموعه سخنرانی های انجمن به صورت سال به سال منتشر شود.

۶. امور جاری (عضویت، تدوین سخنرانی ها...):

✓ عضویت: در خصوص عضویت آقای عظیمی مقرر شد اعضا بررسی های لازم را انجام دهند.

✓ خانم دکتر نوری زاده توضیحاتی درباره کارگاه برندینگ که با حمایت وزارت علوم برگزار شده بود ارائه دادند که قرار شد مباحث را بصورت کتبی ارائه دهند.

۲. معرفی و اعلام وظایف کمیته دانشجویی

✓ برای تشکیل و ساماندهی کمیته دانشجویی مقرر شد دبیرخانه یک لیست از اعضای دانشجویی و جوان انجمن تهیه و آماده کند، از آنها برای یک جلسه حضوری و یا غیرحضوری دعوت شود در این جلسه آقایان دکتر حبیبی، بنی اسدی و منصوری حضور خواهند داشت.

۳. بیانیه: بیانیه انجمن پیرامون مسئولیت اخلاقی در شرایط جدید جامعه و گسترش کرونا؛ که چارچوب بیانیه را آقای دکتر خانیکی آماده کردند و از اعضا درخواست شد نظرات و محورهای پیشنهادی خویش تا پایان هفته اداری به دبیرخانه ارسال نمایند.

۴. امور جاری (عضویت، تدوین سخنرانی ها...):

✓ عضویت: با عضویت پیوسته آقای پویا پورکسمایی موافقت گردید.

✓ پیاده سازی میزگردها و سخنرانی های کنگره ۹۶ ارائه شد و تعدادی از پیاده شده توسط هماهنگ کننده ها و یا سخنرانان ارسال نشده شده بود و قرار شد هماهنگ شود.

✓ مقرر شد با پژوهشکده مطالعات فرهنگی جهت چاپ مجموع سخنرانی ها و میزگردهای کنگره و تکثیر سی دی تماس گرفته شود.

✓ آقای دکتر حبیبی اعلام آمادگی کرد که موسسه دانش و پژوهش چاپ موارد فوق را میتواند انجام دهند.

✓ مقرر شد مجموع سخنرانی های ماهانه انجمن توسط مجموعه دکتر حبیبی چاپ شود.

جلسه شهریور ماه ۱۳۹۹

دستور جلسه

۱. سخنرانی های عماه دوم سال انجمن

۲. قرارداد طرح اخلاق دانشگاهی با وزارت علوم

۳. آمادگی ارسال نتایج کنگره ۹۶ به پژوهشکده مطالعات فرهنگی

۴. آمادگی بسته های جلب کمکهای مردمی انجمن

۵. گزارش کار کمیته ها و امور دانشجویی

۶. امور جاری

مصوبات جلسه:

۱. سخنرانی های عماه دوم سال انجمن

باتوجه به نظرات اعضای هیات مدیره مقرر شد موضوع سخنرانی های ۶ ماه دوم سال نیز با نگاه به شرایط موجود (به خاطر کرونا) در دانشگاه عنوان شوند؛

عناوین پیشنهادی: ۱- مسئولیت اخلاقی و اجرایی مدیریت دانشگاهی در دوران کرونا (مدیران دانشگاه ها) ۲- مسئولیت علمی و اخلاقی در دوران

سخنرانی های انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری در فصل تابستان

نشست تیر ماه با عنوان :

" قواعد و آداب اخلاقی در جلسات مجازی "

سخنران:

دکتر محمد حسین بنی اسدی

سخنرانی تیر ماه انجمن ایرانی اخلاق در علوم فناوری در سال ۱۳۹۹ با با سخنرانی دکتر محمد حسین بنی اسدی به صورت آنلاین برگزار شد . دکتر محمد حسین بنی اسدی رییس هیات مدیره بنیاد صنعتی ایران ، موضوع قواعد و آداب اخلاقی در جلسات مجازی را مورد تحلیل قرار دادند که گزیده ای از نشست در ادامه ارایه شده است:

پس از شیوع کرونا و توقف جلسات حضوری، بسیاری از افراد و سازمانها به جلسات مجازی روی آوردند. این جلسات به دلیل برخی مزایا حتی پس از بحران کرونا ادامه خواهند داشت. مزیت آنها در صرفه جویی در وقت، سادگی، صرفه جویی در هزینه، کاهش حمل و نقل و آلوده نساختن محیط زیست و... می باشد. لذا مهارت کافی برای تشکیل جلسات مجازی و شرکت موثر در آنها و رعایت قواعد درست و توجه به جنبه های اخلاقی تشکیل اینگونه جلسات برای حال و آینده مفید و برای بسیاری از مدیران ضرورت دارد. مسائل جلسات مجازی و قواعد و آداب اخلاقی آنها مشابه مسائل و مشکلات جلسات حضوری است. تفاوت آنها ناشی از ویژگی ها و آثار تکنولوژی مورد استفاده در آنهاست. بنابراین کافی است به مسائل و قواعد و آداب اخلاقی جلسات حضوری اشاره کنیم و سپس مسائل و نکته های ناشی از ویژگی های تکنولوژی که موثر بر کیفیت اینگونه جلسات اند را مورد توجه قرار دهیم.

از مهم ترین مسائلی که در جلسات حضوری با آنها مواجه می شویم، می توان به موارد زیر اشاره کرد: عدم رعایت زمان شروع و پایان جلسه، فقدان مهارت و آشنائی با قواعد اداره درست جلسات، سلطه رئیس بر جلسه و کاهش مشارکت اعضا، صحبت طولانی ، تکراری و خارج از موضوع و دستور جلسه برخی اعضا، فقدان برنامه ریزی و آمادگی های لازم برای جلسات، تغییر زمان جلسات بدون کسب توافق همه اعضا.

مشکلات فوق دارای جنبه های اخلاقی بوده، به نحوی بر حقوق فردی و جمعی شرکت کنندگان در جلسه آثار سوئی بجای می گذارد. برای برگزاری جلسات اخلاقی کارآمد، با توجه به مسائل فوق، رعایت نکات زیر توصیه گردیده است: سروقت در جلسه حاضر شوید، سخن دیگران را قطع نکنید، دستور جلسه سنجیده ای داشته باشید، برای برگزاری موفق جلسه برنامه ریزی کنید، محیط جلسه را برای مشارکت اعضا آماده بسازید و جلب مشارکت نمایید، از موضوع مطرح در جلسه خارج نشوید، از جلسات طولانی پرهیز کنید و طول جلسات را کم کنید، تصمیمات و نتایج جلسه را ثبت کنید. احترام اعضای جلسه را رعایت کنید.

با وجودی که رعایت توصیه های فوق به بهبود و کار آمدی انواع جلسات می افزاید، اداره برخی از جلسات رعایت نکات دقیق تری را می طلبد. از این رو دسته بندی انواع جلسات مفید است. جلسات را می توان به روشهای مختلف طبقه بندی شود. یکی از مهم ترین آنها تقسیم جلسات به جلسات دموکراتیک و جلسات غیر دموکراتیک است. در جلسات دموکراتیک همه اعضا دارای حقوق برابرند و همگی در ایراد نظرات و آرا خود مساویند و تصمیم گیری با اکثریت آراء است. جلسات مجمع عمومی انجمن ها، هیات مدیره سازمان ها و شرکت ها، شوراهای شهر و مجامع قانون گذاری از این نوع اند. درحالی که جلسات یک مدیر ارشد و مدیران زیر نظر او و یا جلسات مجمع عمومی سهام داران یک شرکت سهامی دموکراتیک نیستند. در این گونه جلسات تصمیم گیری الزاما با رای اکثریت افراد انجام نمی شود و همه اعضا دارای حق رای مساوی نیستند. مثلا مدیر ارشد به دلیل مسئولیت خود از حق تصمیم گیری نهائی برخوردار است و میتواند پس از استماع نظرات مدیران تحت نظر خود، مسقلا تصمیم گیری کند. در مجمع عمومی سهام داران نیز رای اعضا الزاما مساوی نیست، بلکه تابعی از میزان سهام هریک می باشد.

قواعد جلسات دموکراتیک بسیار دقیق است و حاصل سالیان طولانی تجارب کشور های دموکراتیک است. حاصل آن تجارب را می توان در مجموعه ۸۶ قاعده " رابرت" ملاحظه کرد. از مهمترین این قواعد می توان به قاعده " یک پیشنهاد در هر زمان" و اولویت " پیشنهاد های اصلاحی" و " تفکیک پیشنهاد" در مورد پیشنهاد های مرکب اشاره کرد . اساس قواعد این جلسات حفظ حقوق اکثریت و اقلیت و غائبین و تک تک اعضای جلسه

را در صفحه مانیتور اعضا نشان دهد، دستور جلسه و کد ورود به جلسه از چند روز قبل باید برای اعضا ارسال گردد، منشی جلسه باید ۱۵ دقیقه قبل از آغاز جلسه وارد جلسه مجازی گردد و سیستم را تست کند و تازه واردین را خوش آمد بگوید، هر عضوی که وارد می شود با صدای رسا ورود خود را اعلام کند. حصول نصاب بوسیله رئیس جلسه اعلام گردد، پیشنهاد و نام هر شخص پیشنهاد دهنده باید در محل معینی در مانیتور که به این کار اختصاص دارد، وارد شود. تصویر حداقل رئیس جلسه و کسی که در حال سخن گفتن است باید روی مانیتور اعضای جلسه دیده شود.

نرم افزارهای متعددی برای جلسات مجازی در دسترس هستند که از جمله می توان به Google meet، Skype، Jitsi meet، sky room اشاره کرد. نرم افزار های مذکور واجد همه توانمندی های فوق نیستند، ولی با مهارت مدیر و کمی انعطاف اجازه برگزاری جلسات دموکراتیک را می دهند. منطق و روش استفاده از نرم افزار های مذکور مشابه است. معمولا برای استفاده از نرم افزار های مذکور ابتدا باید یکی از آن ها را انتخاب کرده و آن را روی دستگاه پیاده کرد. برای تشکیل هر جلسه یا هر گروه باید ابتدا دستگاه را با انتخاب گزینه تشکیل گروه (جلسه) جدید هدایت کرد. سپس نام گروه یا جلسه را باید وارد نمود. آنگاه باید نام و ایمیل یا تلفن همراه همه اعضا تک تک وارد کرد. پایان کار را باید با فشار دکمه پایان اعلام نمود. به این ترتیب می توانید جلسه مجازی خود را آغاز کنید. در خاتمه تاکید می کند که استفاده از امکانات فضای مجازی بسیار مفید و ارزشمند است، ولی همان طور که به خوبی می دانید به جلسات مجازی محدود نمی شود. قابلیت های فضای مجازی امکان آگاه سازی جامعه، سازماندهی علاقه مندان به فعالیت های اجتماعی و ارائه و عرضه خدمات خود، ایجاد ارتباط و همکاری بین احاد جامعه، اصلاحات جامعه محور و توانمند سازی جامعه، توسعه جامعه مدنی و بطور خلاصه به پیشرفت و توسعه جامعه کمک می نماید. از این رو کسب مهارت های لازم در این زمینه، کسب توانمندی لازم برای زیستن موثر و کمک به توسعه و پیشرفت جامعه در قرن حاضر به شمار می آید.

می باشد. برای حفظ حقوق اکثریت، تصمیمات عادی با رای بیش از ۵۰٪ رای دهندگان اتخاذ می گردد و برای حفظ حقوق اقلیت، در مواردی که تصمیمات مهم باشد و برکل سازمان اثر بگذارد تصمیم ها با ۲/۳ آرای رای دهندگان اتخاذ می گردد و در مورد حفظ حقوق غائبین نیز دستور جلسات مهم باید رسماً باطلاع همه اعضا برسد. همچنین برای حفظ حقوق اکثریت اعضای جلسه، رعایت "حد نصاب" در قواعد و مقررات جلسات دموکراتیک پیش بینی شده است. حال باتوجه به مسائل و قواعد جلسات حضوری به ضوابط جلسات مجازی اشاره میشود:

در جلسات مجازی نیز باید قواعد و اصول اخلاقی جلسات عادی (حضوری) رعایت گردد. از این رو باید از نرم افزارها و سخت افزارهایی استفاده گردد که اعمال دستورات و قواعد جلسات حضوری را در فضای مجازی امکان پذیر سازد. از مهمترین مسائل کنونی جلسات مجازی که آثار اخلاقی در بردارد می توان به موارد زیر اشاره کرد:

نداشتن مهارت کافی برای استفاده موثر از قابلیت های تکنولوژی در برگزاری جلسات مجازی؛ مجهز نبودن برخی از اعضای جلسه به سخت افزار و نرم افزار مناسب؛ نارسائی و ضعف در سرعت و ظرفیت اینترنت؛ آزمایش نکردن نرم افزار و سامانه قبل از جلسه و فقدان احساس نزدیکی و صمیمیت و روابط اجتماعی و عاطفی که در جلسات حضوری افراد از آنها بهره مند می باشند. برای برگزاری موثر جلسات مجازی بطوری که حفظ حقوق شرکت کنندگان نیز رعایت گردد، توصیه هایی متعددی شده است که به برخی از آنها اشاره میشود: همه اعضای یک جلسه باید قبلاً آموزش کافی دیده باشند، سخت افزار و نرم افزار (سامانه) قبل از جلسه تست شده باشد، سعی شود بجای موبایل از صفحه بزرگ مانیتور کامپیوتر استفاده شود، دستور هر جلسه روی مانیتور نشان داده شود، رئیس جلسه در هر مورد تصمیم گیری از تک تک اعضا نظرخواهی کند (در صورت امکان)، بجای اکتفا به صدا، حتماً از تصویر (video) استفاده شود؛ مدیر ویا منشی قبل از زمان رسمی جلسه، در جلسه حضور پیدا کنید و با اعضای جلسه ارتباط برقرار کنند، حداکثر مشارکت اعضا بوسیله میر جلسه جلب شود. جلسه با درخواست نقد و باز خورد از اعضا و با تشکر از آنان خاتمه یابد، مخصوصاً رعایت احترام اعضا و رعایت زمان آغاز و پایان جلسه طبق برنامه بسیار مهم است. چند دقیقه آخر جلسه برای گفتگوهای غیررسمی بین اعضا اختصاص داده شود، تا حتی الامکان فقدان جنبه های اجتماعی و عاطفی جلسات حضوری به این ترتیب جبران گردد و در صورتی که بعضی از اعضا انتقادهائی دارند مطرح کنند.

علاوه بر موارد فوق توجه به نکات زیر نیز در بهبود کیفیت جلسات مجازی کمک می کند: علاوه بر صدا، تصویر اعضا نیز باید بر روی مانیتور مشاهده گردد، نرم افزار باید توانائی اخذ رای مخفی و غیر مخفی، امکان ارائه پیشنهاد کتبی و شفاهی و اجازه گرفتن برای صحبت کردن را داشته باشد، نرم افزار باید لیست افرادی که در نوبت صحبت کردن هستند را نشان دهد، نرم افزار باید پیشنهاد در حال بررسی و اصلاحات پیشنهادی به آن

سخنرانی مرداد ماه با عنوان:

"کرونا و جامعه مدنی: فرصت‌ها و تهدیدها"

سخنران:

دکتر سعید مدنی

✚ اخلاق مدنی با همبستگی اجتماعی، پیوند اجتماعی، نظم اجتماعی ارتباط دارد ولی لزوماً مترادف اینها اخلاق مدنی نیستند؛ نظم اخلاقی و نظم هنجاری دو منطق کاملاً متفاوت دارد. در نظم هنجاری یا نظم اجتماعی یعنی آنچه که در زندگی روزمره ما با آن مواجهیم، این قوانین و مقرراتند که ما را وادار میکنند نظمی را رعایت کنیم یا به به قوانین و مقررات پایبند باشیم. در حالی که اخلاق مدنی مبتنی بر نوعی اختیار و خود مختاری فردی است. در دنیای امروز که سیستم‌ها حاکمند و قواعد و مقررات بر کل فعالیتهای جامعه انسانی مسلطند شکل‌گیری اخلاق مدنی در معرض موانع جدی قرار میگیرد و امکان فعالیت خود مختار و مبتنی بر خواست و اراده‌ی افراد بسیار دشوار است. به همین دلیل است که در نقد این نظم تصنعی و قوانین و مقررات که لزوماً مبتنی بر خواست و اراده فردی نیست جای عشق خالی و توجه به دیگران خالی میماند. فعالیت در جامعه مدنی اتفاقاً سرشار از این ویژگی‌ها است یعنی مبتنی بر منطق خواستن، دوست داشتن، عشق ورزیدن به دیگران و به همین دلیل است که اهمیت و ارزش دارد.

✚ مانع اصلی ظهور اخلاق مدنی و رشد اخلاق مدنی در جوامع اقتدارگرا خود نظام اقتدارگراست. زیرا در این نظام‌ها فضایی ایجاد میشود که مانع از فعالیت خودمختار در جامعه مدنی است که مانع از رشد اخلاق مدنی میشود. در دوره اپیدمی‌ها و پاندمی‌ها اهمیت فعالیت مدنی بیشتر میشود و به نوعی بیشتر از هر زمان دیگر افراد به هم نیاز دارند. در چنین مواقعی نشان داده میشود که فعالین حوزه مدنی چقدر به اخلاق مدنی اتکا دارند.

✚ بررسی شواهد فعالیت سازمان‌های جامعه مدنی در مناطق کمتر توسعه یافته مثل لیبریا یا گینه نشان میدهد که وجود یک شبکه‌ای از نیروها و افراد مشتاق، مسئول و مطلع که از قبل بدون انگیزه‌ی مالی و براساس تمایلات انسان دوستانه در کنترل اپیدمی و آثار و پیامدهای مشارکت میکنند تا چه حد از اهمیت برخوردار است. این سازمان‌های مردم‌نهاد قادر بودند در قالب گروه‌ها، دسته‌جات، جمعیت‌ها، سازمانهای مردم‌نهاد یا سازمانهای جماعت محور از مردم حمایت کنند و به دلیل شبکه ارتباطی که در هر منطقه داشتند و اعتماد متقابل که وجود داشت نقش برجسته‌ای ایفا کنند و حتی به دولت و مقامات رسمی نیز کمک کنند. در زمان وقوع اپیدمی چون ترس فراگیر میشود کمترین ترس و نگرانی تنها از طریق ایجاد اعتماد میسر خواهد بود و به این ترتیب با وجود اعتماد در سازمانهای مدنی و مردم تا حدود زیادی فعالیت‌هایی که صورت میگیرد اثربخشی بیشتری داشته باشد.

✚ شرایط حاصل از کرونا تهدیدی برای جامعه مدنی محسوب میشود برای مثال به دلیل اینکه فاصله‌گذاری اجتماعی بسیاری روابط منحل میشود، در واقع فاصله‌گذاری فیزیکی موجب میشود که امکان

نشست مرداد ماه انجمن ایرانی اخلاق در علوم فناوری در سال ۱۳۹۹ به صورت آنلاین با سخنرانی دکتر سعید برگزار شد. دکتر سعید مدنی، جامعه‌شناس، پژوهشگر ارشد علوم اجتماعی و فعال حقوق بشر، موضوع کرونا و جامعه مدنی را مورد تحلیل قرار دادند و فرصت‌ها و تهدیدهای آن را برشمردند که گزیده‌ای از نشست در ادامه‌ی آرایه شده است:

✚ فعالیت در هر حوزه‌ی جامعه مدنی مبتنی بر منطق اخلاقی خاص خود است. حضور در جامعه مدنی و فعالیت در جامعه مدنی متضمن تبعات و آثاری است که جز با مبنای اخلاقی و پذیرش تقدم خیر جمعی بر منافع فردی نمیتوان آن را توجیه کرد، همچنین فعالیت در جامعه مدنی مستلزم پذیرش نوعی هویت مستقل است. از جمله ویژگی‌های مهم جامعه مدنی فعالیت مرتبط با زیست دواطلبانه و عرصه حضور همگان مبتنی بر خرد جمعی است. به علاوه بقا و حیات و فعالیت جامعه مدنی مستلزم پذیرش آزادی افراد در انتخاب مبتنی بر حقوق شهروندی و استقلال نسبی این جامعه از دولت و نظام‌های مستقر است. ورود در چنین حوزه‌ای باید مبتنی بر منطق اخلاق مدنی و پذیرش تقدم منافع جمعی بر منافع فردی باشد. اخلاق مدنی بر فعالیت‌هایی برای هم زیستی انسان‌ها تاکید دارد، و منطقی است برای هم زیستی انسانها.

۲. چالش مشروعیت: برخی دولتهای غیرمسئول یا نخبه-گرا سعی میکنند کنشگران مدنی را بهدعنوان افرادی که خیلی موثر نیستند، فعالیت یا خدمات پر ثباتی ارائه نمیدهند معرفی کنند. محدودیت های ناشی از اپیدمی و پاندمی طبیعتا باید کنشگران مدنی، سازمانها و نهاد های مستقل را با این چالش به طور جدی تر مواجه میکرد، گروه های مدنی با خدمت رسانی به محلات و جماعت هایی که سازمان های دولتی نمیتوانستند به آنها یاری دهند تا حدود زیادی نه تنها از مشروعیتشان کاسته نشد بلکه بر اعتبار آنها افزوده نیز شد.

۳. چالش سازمان: کرونا امکان سازمان دهی سازمان های جامعه مدنی را مختل کرد وامکان تجمع، گرد همایی را ناممکن ساخت.

۴. چالش اولویت ها: با توجه به منابع محدود سازمان های مردم نهاد و با عنایت به انبوه تقاضا در دوران کرونا باید منابع محدود را سامان داد و این چالش مهمی است که پیش روی سازمان های مردم نهاد قرار دارد.

۵. چالش رابطه با دولت: کنشگران جامعه مدنی اصولا فعالیت مستقلی دارند و البته در این فعالیت مستقل آمادگی همکاری و استفاده از منابع رسمی را هم دارند ولی از آنجا که دولتها میل به تسلط بر سازمانهای مردم نهاد دارند همیشه نوعی نگرانی از ارتباط و تنظیم روابط با دولت ها وجود دارد. این مسئله در دوران بحران موجب میشود که چالشی بین سازمانهای مردم نهاد و دولت ایجاد شود و سازمان های مردم نهاد در معرض ریسک بیشتر قرار گیرند.

۶. چالش منابع: در دوران وقوع اپیدمی یا پاندمی بحران های جدی اقتصادی ناشیاز رکود از میزان هدایا و کمک ها به سازمان های مردم نهاد میکاهد در حالی که آنها نیاز بیشتری به منابع برای پاسخ به تقاضای بیشتری برای خدمات دارند.

سازمان دهی، ملاقات و بحث و گفتگو را تا حدودی برای سازمان های مردم نهاد محدود کند. سازمانها ناچارند فعالیتشان را محدود کنند یا برنامه ریزی های قبلیشان را به حالت تعلیق دریاورند چون اساسا در زمان پاندمی فعالیتهای عادی متوقف میشود.

اما کرونا برای جامعه مدنی فقط تهدید نیست بلکه فرصت هایی هم ایجاد میکند، اولاً که شرایط جدید موجب شده که جامعه مدنی به شکل های دیگری از بسیج اجتماعی بیندیشدو منابع برای فعالیت های مستقل خودش را بسیج کند. باتوجه به قابلیتهای جامعه مدنی شرایط حاصل از کرونا موجب میشود اعتماد عمومی مردم به این سازمانها افزایش یابد. شرایط اضطراری حاصل از کرونا فرصتی که ایجاد میکند تا سازمان های جامعه مدنی بیشتر دور هم جمع شوند، باهم گفتگو کنند و ائتلاف های جدیدی برای فعالیت هایشان باهم در جامعه مدنی ایجاد کنند و باتوجه به شرایط منابع خودشان را کنار هم قرار بدهند و به این ترتیب بتوانند مداخلات جدی تری را انجام بدهند. شرایط سخت حاصل از اپیدمی و پاندمی از جمله در کرونا و قبل از آن در انفولانزا، مرس و سایر اپیدمی ها فرصتی را فراهم کرده تا جامعه مدنی نشان بدهد که میتواند نقش حیاتی در حفظ سلامت اجتماعی و به اصطلاح رشد سلامت جامعه فراهم کند.

در عین حال سازمان های جامعه مدنی در دوران کرونا با چالش های جدی سر و کار دارند که برخی از مهمترین آنها عبارت اند از:

۱. چالش در صورت بندی فعالیت ها: سازمان های جامعه مدنی اعم از اینکه در حوزه های اجتماعی، سیاسی، فرهنگی کار کنند دو کارکرد اساسی و مهم دارند یکی ارائه خدمات انسانی که به شکل های مختلف در شرایط عادی و بحرانی انجام میدهند، و دیگری رابط بین جامعه و دولت هستند و به عنوان یک نیروی فشار به دولت و نهادهای رسمی فعالیت میکنند تا سیاست هایی که وضعیت را بدتر میکند و مردم را در وضعیت شرایط سخت تری قرار میدهد تا حدی اصلاح یا کنترل شود بدلیل اینکه شرایط خاصی که اپیدمی فراهم میکند کارکرد دوم سازمان های جامعه مدنی با محدودیت های جدی روبرو شده است، اگرچه در پاسخ به این چالش تلاش شده از امکانات فضای مجازی و سازمان دهی دیجیتالی تا حدود زیادی بهره برداری شود.

میزگرد شهریور ماه
"اخلاق پزشکی در همه گیری کرونا"
سخنرانان:
دکتر فریبا اصغری
دکتر احسان شمسی گوشتی

دکتر فریبا اصغری

دکتر فریبا اصغری متخصص طب کار و عضو هیات علمی مرکز تحقیقات اخلاق و تاریخ پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران در میزگرد شهریور ماه انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری در رابطه با موضوع اخلاق پزشکی در همه گیری کرونا مطالبی را مطرح کرد که خلاصه آن در ادامه ارایه شده است:

صحبت خود را با یک کلیت شروع میکنم بروز این پاندیمی در کل دنیا این وسعت درگیری و همراه با این حد مرگ و میر باشد سابقه نداشت. در آخرین روز سال ۲۰۱۹ توسط چین به سازمان بهداشت جهانی who اعلام شد که فوتوژن ناشناخته ای درگیری ریوی برای تعدادی از مردم بوجود آورده و به فاصله کمتر از دو و نیم ماه پاندیمی در کل دنیا توسط who گزارش شد.

این بیماری عملا چالش های جدی برای نظام سلامت کشور ها و نظام اقتصادی کشور ها بوجود آورد و همراه خودش قطعا مسائل جدی پزشکی همراه دارد بخاطر اینکه این پاتوژن ناشناخته های متعددی دارد و همچنان ما درگیر این هستیم که چه درمان هایی مفید است و به چه شکلی باید

واکسن تهیه شود و چه واکسنی میتواند موثر باشد. این ناشناخته بودن و این آژری بزرگی که در مورد این پاتوژن داریم و به همراه اینکه این بیماری تلفات جانی قابل توجهی دارد، اضطراب و ترس و واهمه برای جامعه بوجود میآورد.

به طبع کرونا که با این همه عدم قطعیت همراه است ، سوالات سخت و متعددی را در حوزه بهداشت عمومی و اخلاق پزشکی بوجود میآورد مثلا اینکه ما باید منافع جمعی رو به منافع فردی اولویت بدهیم ، بحث عدالت در منابع هست و منابع مختلفی برای پروتکل های بهداشتی درمان مطرح میشود چه برای واکسن پیشگیری که هر منبعی که لازم هست اینکه به چه ترتیبی تقسیم و توزیع شود و یکی از چالش های مهم اخلاقی حوضه کرونا بحث اعتماد عمومی هست چون آن عدم قطعیتی که بروز آن پاتوژن کرونا با خودش همراه دارد یک واهمه و وحشتی در جامعه میتواند به وجود بیاورد و باعث بروز شایعات متعددی شود و به این ترتیب خطرات میتواند حتی نظم عمومی رو بهم بزند و یا امنیت عمومی رو بهم بزند، در چنین مواقعی که وظیفه ی نظام سلامت ارائه اطلاعات شفاف و دقیق به مردم لحاظ میکند جدی بگیرد و تلاش کند باورهای رایج غلط چه چیز هایی هستند آن ها را اصلاح کند ما اگر نتوانیم به موقع و درست برای پاسخ برنامه ریزی کنیم باعث هدر رفتن منابع شود.

ما به شکل مناسب تری در موج اول پاندیمی در کشورمان میتوانستیم عمل بکنیم اگرچه مردم خیلی جدی گرفتند اما متأسفانه به دلیل مشکلات اقتصادی و مشکلاتی که برای مردم به وجود میآورد ناچار شدیم قرنطینه را برداشته و فضا را باز بکنیم، اما این باز کردن اینکه چه سطحی از باز کردن باید برقرار باشد خیلی مهم بود که جدی گرفته نشد و متأسفانه خیلی در این قسمت خوب عمل نکردیم.

به طور کلی اگر بخواهیم وارد ملاحظات اخلاقی پاندیمی کرونا شویم، اگر برگردیم به همان روزهای اولی که این پاندیمی اتفاق افتاد اولین وظیفه هر کشوری زمانی که یک بیماری عفونی در آنجا شیوع می یابد این است که آن را به موقع اطلاع رسانی کند کوتاهی در این زمینه باعث می شود که عملا تعداد مبتلایان زیاد شود و از قابلیت مهارش کاسته شود و خطر انتقال به مردم بیشتر شود.

همه کشورها باید برای جلوگیری از صدمات اقتصادی با هم همراهی کنند در کنترل موارد ابتلا، تامین وسایل و کمک به هم نوان ، تامین دارو و کشف واکسن .. همچنین به کشورهای که زیر ساخت های ضعیفی دارند کمک اقتصادی بکنند

وظیفه اخلاقی کشورها اولاً گزارش صادقانه به سازمان بهداشت جهانی who بروز به هرگونه بیماری عفونی که دارد تبدیل به خطر جدی میشود هست و از آن طرف وظیفه اخلاقی کشورها همراهی کردن، نشان دادن همبستگی بین المللی برای کنترل بیماری عفونی.

همچنین یکی دیگر از چالش های اخلاقی موجود در زمینه کرونا در رابطه با تست واکسن است. واکسن کرونا در خیلی از کشورها به مرحله تست انسانی رسیده در حالیکه رسیدن به مرحله ی انسانی خیلی طولانی است. در این مرحله انسان ها را تعددا در معرض ویروس قرار می دهیم برای آزمایش واکسن تا نتایج را ببینیم، به قول معروف challenge test انجام بدهیم. در حالیکه این را قبلا در مورد حیوانات انجام میدادند یعنی برای اینکه مراحل حیوانی زود تمام شود میمونها را که واکسن میزدند ویروس را به آنها نزدیک میکردند ولی الان بعضیا هم میگویند میتوانیم زودتر وارد مرحله آزمایش انسانی شویم چون هر روز هزاران نفر میمیرند که این خود یک بحث اساسی در حوزه اخلاق دارد.

مساله کرونا به حدی چالش اقتصادی اجتماعی و اخلاقی و حتی سیاسی ایجاد کرده که ما لازم داریم در بحثهای اخلاقی ورود کنیم، سوال پرسیم، حرف بزنیم، گفتمان درست کنیم و پاسخ ایجاد کنیم. مطلب بعدی بهد اخلاق جهانی است. مثلا آیا بستن مرزها اخلاقی است؟ یک شخص در یک کشوری دانشجو است مرزها را بستند نمیتواند پیش خانوادش برود پدرشم در کشوری دیگر در بیمارستان دارد میمیرد مثلا از کرونا. این سوالات همه نشان می دهد ما همه به فعالیت بیشتر مخصوصا فعالیت آکادمیک در زمینه ی اخلاق پزشکی نیاز داریم.

یکی از موارد مهم برای مهار اپیدمی در هر جامعه و در هر کشور توجه به جمعیت های آسیب پذیر است افراد دچار محدودیت های جسمی، افراد پیر و سالمندان، مهاجرین غیر قانونی، زندانی ها و ... می توانند در این دسته قرار بگیرند.

نکته بعدی که در حقیقت چالش اخلاقی دیگر که مطرح میشود برای تخصیص منابع هست. چگونه منابعی چون بیمارستان، دارو، تشکیلات حفاظتی، تشکیلات تشخیص درمانی مثل وندیلاتور و همین طور واکسن که هنوز هیچ جای دنیا به آن دست یابی ندارند به صورت منصفانه و عادلانه در دسترس همه اقشار جامعه قرار دهیم.

به طور کلی اصول اخلاقی در توزیع منابع مطرح میشود در اوج اپیدمی اصل اول این که ما چیکار کنیم جانهای بیشتری حفظ شود تعداد مرگ و میر به حداقل برسد.

اصل بعدی که مطرح میشود این است که ما باید برابری را رعایت بکنیم و جنس، سن، قومیت ها و از این قبیل مثل اینکه مهاجرین غیر قانونی و.. نباید عامل تبعیض باشد.

اصل بعدی بحث ارزش افزاری است، اینکه افرادی که ارائه خدمات سرویستان حیاتی یا اورژانسی است باید در اولویت قرار بگیرند در نهایت ایشان بر اصول اخلاق پزشکی در پاندمی کرونا را پیچیده دانسته که باید مورد توجه قرار گیرند و عدم رعایت آن را عاملی برای گسترش پاندمی دانستند.

دکتر احسان شمس گوشکی

دکتر احسان شمس گوشکی پزشک و متخصص اخلاق پزشکی و عضو هیات علمی مرکز تحقیقات اخلاق و تاریخ پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران در میزگرد شهرپور ماه انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری در تکمیل سخنان خانم دکتر اصغری مطالبی را مطرح کرد که خلاصه آن در ادامه ارایه شده است:

دکتر شمس با تاکید بر عمق این چالش و نبود گایدلاین های لازم برای درمان بیماری و بسته بودن دست پزشکان بیان کرد: زمانیکه پزشک هیچی در گاید لاینش نیست هیچ دارویی نمیتواند به مریض بدهد برایشان چالش اخلاقی پیش می آید و در واقع وظیفه درمانگری خود را نمیتوانند انجام بدهند. همچنین در زمانیکه پزشک به واسطه محدودیت تجهیزات پزشکی باید تصمیم بگیرد مثلا میان دو بیمار با شرایط وخیم یکی ۷۰ ساله یکی ۳۰ ساله حالا کدام زیر پنتیلاتور ببرند؟ از یک سو پزشک فکر می کنه فرد جوان تر ارجح تر است چراکه هنوز زندگیش را کامل نکرده از سوی دیگر فکر می کند که اصلا اخلاقی نیست که ادمای مسنتر مورد تبعیض قرار گیرند و سن ملاک درستی برای انتخاب نیست.

الهیات، حرفه پزشکی را چگونه می‌بیند؟ انجام فعل الهی در حرفه پزشکی تنگناها و چالش‌های اخلاقی در مواجهه با بیماری‌های فراگیر

انجام می‌شود، اما شفا و چند فعل دیگر است که مستقیماً خدا به خودش نسبت می‌دهد.

رئیس گروه مطالعات اسلامی فرهنگستان علوم با بیان اینکه عملیات پزشکی اعم از دارو دادن یا سایر تلاش‌های کادر درمان که به شفا منتهی می‌شود، انجام مقدمات فعل الهی است، تصریح کرد: جهت اول قدسیت حرفه پزشکی این است که دست‌اندرکاران امر پزشکی اعم از طبیب، پرستار، خدمت‌گزار، محقق دارو و هر کسی که به نحوی در کار پزشکی خدمت می‌کند، دست‌اندرکار مقدمات فعلی است که خدا مستقیم به دست خود انجام می‌دهد و آن شفا است.

وی ادامه داد: جهت دیگر تقدس حرفه پزشکی این است که کادر پزشکی با حیات انسانی سر و کار دارد. همه جانداران، موجودات زنده هستند، اما دارای روح الهی نیستند و حیاتشان غیر از روح الهی است. حیات بشری تنها حیاتی است که خداوند خطاب به ملائکه در موردش اینطور آورده است که «فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ» یعنی یک بار در سوره حجر و یک بار در سوره صاد اینطور آمده است که خدا فرمود ای فرشتگان، چون آفرینش انسان را به پایان بردم و از روح خود در آن دمیدم، در برابر او سجده کنید. بنابراین کادر پزشکی حامی روح الهی است و با روح الهی سروکار دارد. تا اینجا معلوم شد دست طبیب که مشغول دارو و درمان می‌شود، دست خدا است که از آستین طبیب بیرون می‌آید.

ایثار در کادر پزشکی

استاد حقوق دانشگاه شهید بهشتی با بیان اینکه جسم انسانی با سایر موجودات متفاوت است، تأکید کرد: همه عالم مخلوق خدا است، اما انسان به قدرت مستقیم خدا و به تعبیر قرآن به دو دست خدا آفریده شده است. خدا در خطاب به شیطان فرموده «قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِإِيْدِي أَسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ»، ای ابلیس، چه چیز تو را از سجده کردن در برابر آنچه من با دو دست خود آفریدم منع کرد؟ ولی می‌خواهم عرض کنم اینها یک طرف است و جهت دیگری که شاید از

نخستین کنفرانس بین‌المللی سه روزه اخلاق، الهیات و بلایای فراگیر، ۱۸ شهریورماه با محوریت اخلاق در مواجهه با بیماری‌های فراگیر به صورت ویدیو کنفرانس برگزار شد.

در نخستین روز این کنفرانس، ایثار در حرفه پزشکی، چالش‌های اخلاقی پیش روی بیماری‌های فراگیر و خود مختاری بیمار مورد بحث و بررسی قرار گرفت. در ادامه مختصری از سخنرانی‌های انجام شده در این کنفرانس به روایت خبرنگار سایت سپید آنلاین ارائه شده است:

آیت‌الله سیدمصطفی محقق‌داماد، عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی استاد دانشگاه شهید بهشتی در جلسه نخست این کنفرانس به موضوع ایثار در حرفه پزشکی پرداخت و اظهار کرد: پزشکی یکی از حرفه‌هایی است که متصف به وصف قدسیت می‌شود و می‌توان آن را حرفه مقدس پزشکی خواند. قدسیت پزشکی جهات عدیده‌ای دارد اولین جهت این است که یکی از اسماء فعلی حق تعالی یعنی نام

آیت‌الله سیدمصطفی محقق‌داماد
عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی
استاد دانشگاه شهید بهشتی
و رئیس گروه مطالعات اسلامی
فرهنگستان علوم

شافی، به دست طبیب تحقق پیدا می‌کند.

وی افزود: در قرآن مجید و داستان حضرت ابراهیم(ع) آمده است که وقتی طرف مقابل از او پرسید که خدای تو کیست؟ ایشان در مقام تعریف حق متعال فرمود خدای من این صفات را دارد و یکی از آنها این است که «وَ إِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ»، یعنی فعل شفای بیمار از افعالی است که بدون واسطه به دست حق تعالی انجام می‌شود. همه افعال در جهان افعال الله است و حضور خدا در جهان حضور عجیبی است که درکش ساده نیست و شاید درست دقت نشود، اما رابطه خدا و جهان اینطور است. افعال با واسطه

جهات دیگر اهمیتش بیشتر نباشد کمتر هم نیست، موضوع ایثار کادر پزشکی و خدمت‌گزاران پزشکی در انجام وظیفه خویش است.

وی ادامه داد: ایثار یعنی ترجیح دادن. شخص ایثارگر کسی است که دیگری را بر خود ترجیح می‌دهد. قرآن در مورد برخی از مومنین در سوره حشر می‌فرماید «وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شَحْنَهُ نَفْسَهُ فَاُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ». سوال من این است که چه کسی دیگری را بر خود ترجیح می‌دهد که آن را ایثارگر می‌نامیم؟ ایثارگر کسی است که نخست برای دیگری حرمت و کرامت قائل است. دوم کسی است که خود را در کنار دیگری از یک نوع می‌داند. یعنی انسان را یک نوع می‌داند و همه انسان‌ها را هم نوع یکدیگر می‌شناسد. سوم سعادت فرد را در گرو سعادت جمع می‌داند. یعنی قول شیخ اجل سعدی شیرازی را به مغز استخوان درک می‌کند و از بن دندان می‌گوید «بنی آدم اعضای یک پیکرند، که در آفرینش ز یک گوهرند». چهارم از همه مهم‌تر اینکه کسی که منافع دیگری را بر مصالح خود ترجیح می‌دهد، ایثارگر است.

آیت‌الله محقق داماد بیان کرد: شما چنین شخصی را با کسی که فقط خود را می‌شناسد و هرچه می‌کند، بر محور خویش است، مقایسه کنید شخص خودمحور را نباید خودپسند بدانیم، بلکه باید خودپرست بدانیم. واژه ایثار در متون منتشرشده، نخستین بار از سوی فیلسوف فرانسوی یعنی «آگوست کنت» برای کلمه مقابل خودپرستی ابداع شد باید شخص مقابل ایثارگر را خودپرست بدانیم. در آموزه‌های ادیان دیگر مانند زرتشت و بودا و مزدا و ... مکرر به مقوله کمک به دیگری تأکید شده است. در انجیل مقدس تحت عنوان «همسایه‌ات را دوست بدار» آمده است و در تورات «احسان و نیکوکاری» مطرح شده است. در قرآن همین همینطور است و حتی محسنین، محبوبان الهی شمرده شده‌اند و چندین بار در قرآن، عبارت «إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ» را داریم. در قرآن عنوان دیگری هم آمده که به این تعبیر در کتب ادیان دیگر ندیده‌ام و آن عنوان «انفاق مما تحبون» است. یعنی چیزی که محبوب انسان است به دیگران بدهد. تعبیر خاص قرآن این است که تنها راه رسیدن به نیکی‌ها انفاق کردن چیزی است آنها دوست دارند.

وی افزود: خداوند می‌فرماید «لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَهْدِي لَكُمْ سَبِيلًا». از نظر ادبی، «لن» برای بیان ابدیت یک فعل به کار می‌رود. یعنی هرگز شما به نیکی نمی‌رسید، مگر اینکه آنچه که مورد علاقه و محبت شما است، به دیگری بدهید. اما واژه ایثار حاوی مفهومی بالاتر از همه اینها است. یک برنامه‌ای با عده‌ای از کشیشان مقیم کشورهای غربی داریم و کار علمی انجام می‌دهیم، اما

اینها بالای تیتیر جمله‌ای که از انجیل آورده‌اند، همان جمله به همسایه‌ات احسان کن را می‌آورند. اما ایثار بالاتر از اینها است. ایثار از انفاق و ... بالاتر است، چون ترجیح دیگری بر خود است. ایثار می‌تواند گونه‌های مختلفی داشته باشد. گاه با فدا کردن جان صورت می‌گیرد و یا با دادن مال صورت می‌گیرد و زمانی هم با هزینه کردن اعتبار و آبرو تحقق پیدا می‌کند.

عضو پیوسته فرهنگستان تصریح کرد: افراد بزرگ وطن‌پرستی را در تاریخ خودمان داریم که حاضر شدند خود را بدنام کنند و به گوشه خانه بروند و گوشه خانه را بر خود بخزند، اما ملت ایران را نجات دهند که اینها ایثار است. گاهی ایثار می‌تواند ترکیبی از اینها باشد. گفت «خنک آن قماربازی که بباخت آن چه بودش، نماند هیچش الا هوس قمار دیگر». یعنی هرچه دارد برای دیگران و برای یک آرمان مقدس و والا بدهد و تصمیم بگیرد از داشته‌های خویش اغماض کند. دغدغه‌ها را بر خود وارد کند و در راه برطرف ساختن مشکلات فراوی دیگران حرکت کند.

وی با تأکید بر اینکه کادر پزشکی اعم از پزشکان، پرستاران و داروسازان بدانند که این شغل، حرفه‌ای است که تجلی ایثار در آن بسیار درخشان است، تأکید کرد: پزشکی که راحت و آرامش خود را برای رسیدگی به بیماران از دست می‌دهد و دیگری را بر خویش ترجیح داده، تا جایی که در این راه جان می‌دهد، اینگونه تجلی ایثار را دارد.

آیت‌الله محقق داماد با اشاره به جانب‌اختن کادر درمان در مقابله با بیماری کرونا گفت: این روحیه بالاتر از انجام وظیفه است. هر کسی می‌تواند از ادای تکلیف خود را نجات دهد و فرار کند، اما روحیه ایثار به مراتب از انجام وظیفه و تکلیف بالاتر است. ایثار از یک روح و نفس زکیه سر می‌زند و تا نفس زکیه و قدسی نباشد، هرگز به طرف ایثار نمی‌رود. ایثار را یک نفس زکیه انجام می‌دهد که لیاقت جوار رحمت حق را دارد.

تنگناهای دشوار اخلاقی در مواجهه با بیماران مبتلا به

کرونا

در بخش دوم این کنفرانس که به چالش‌های اخلاقی در مواجهه با بیماران مبتلا به کرونا در بیمارستان‌ها و موقعیت‌های دشوار این مواجهه، رویکردهای اخلاقی در تریاژ بیماران و خود مختاری بیمار و چالش‌های اخلاقی بیماری‌های فراگیر مورد بررسی قرار گرفت. مهدی شقاقی عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی، اظهار کرد: موقعیتی که امروز با آن

اقتصاد بازار حاکم بوده و مالکیت فردی را به رسمیت می‌شناسند. به همه افراد فرصت‌های یکسانی داده شود اما در این جامعه همه افراد نیز نمی‌توانند از شانس برنده شدن برخوردار شوند چرا که این افراد از استعدادهای مشابهی برخوردار نیستند این تفاوت استعدادها موجب ناعدالتی می‌شود نقشه ژنتیکی افراد در برابر بیماری نیز این چنین است و این وضعیت در واقع یک چالش اخلاقی محسوب می‌شود.

رویکرد اخلاقی برای تریاژ بیماران مبتلا به کرونا

در ادامه این کنفرانس محمود مختاری، استادیار دانشگاه شهید بهشتی به رویکردهای قیاسی و هنجاری اخلاق در مواجهه با تریاژ بیماران کرونایی پرداخت و با بیان اینکه رویکرد قیاسی هنجاری به صورتی سیستماتیک زندگی اخلاقی را در هر حرفه‌ای راهبری می‌کند. گفت: این سوال وجود دارد که آیا می‌توان با اتخاذ این رویکرد به سراغ بیماران در

دکتر محمود مختاری
استادیار پژوهشکده مطالعات بنیادین علم و فناوری، دانشگاه شهید بهشتی

تریاز رفت یا خیر؟ اگر یک بیمار در شرایط عادی و غیر بحرانی وضعیت حادی داشته باشد افراد با رویکردهای اخلاقی مختلفی به کمک این بیمار می‌روند و نظریات اخلاقی و رویکردهای شخصی که آنها دارند چندان در رسیدگی به این بیمار تفاوتی ایجاد نمی‌کند.

وی ادامه داد: کنش اخلاقی در زمانی که بیماری فراگیر کرونا که یک چالش بسیار گسترده و کلان برای جهان به وجود آورده با کنش اخلاقی در شرایط عادی متفاوت است. در واقع کنش اخلاقی در شرایط عادی ممکن است در شرایط بحران غیر اخلاقی تلقی شود. بر همین اساس نمی‌توان صرفاً با یک کنش هنجاری شخصی با این بیماری برخورد کرد. اگر عامل اخلاقی را از فردی به گروهی تبدیل کنیم ممکن است تغییراتی به وجود آید و کنش در آن زمان اخلاقی‌تر باشد.

مختاری در ادامه با بیان اینکه برخی از این رویکردهای قیاسی هنجاری به سمت پیامدگرایی با بیشینه سازی پیامد میل دارند، گفت: یکی از مشکلات این رویکرد نظری این است که باید بین بیماران دست به انتخاب زد و لیست تهیه کرد در این میان گروه زیادی از افراد جامعه ممکن است

مواجه شده‌ایم، دشوار بوده و تنگناهای زیادی را برای اشخاص و نهادها در سطوح ملی و بین‌المللی ایجاد کرده است. این تنگناها از سطوح فردی آغاز و به سطوح اجتماعی و نهادی می‌رسد.

وی با بیان اینکه در این تنگناها چالش‌های اخلاقی بسیاری برای کادر پزشکی به وجود می‌آورد گفت: چالش‌ها

بین نقش حرفه‌ای و اصول عام اخلاقی قرار می‌گیرند. این موقعیت‌های اخلاقی دشوار، نحوه سیاست‌گذاری‌ها و استفاده از فرصت‌ها را به ما نشان دهد.

عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی ادامه داد: اینکه در موقعیت‌های دشوار چگونه سیاست‌گذاری کرده و در بیمارستان‌ها چگونه به آنها عمل می‌شود، جهت‌گیری‌های اخلاقی در استفاده از فرصت‌ها را برای ما مشخص می‌کند.

وی ادامه داد: رویه‌هایی که پزشکان برای نجات بیماران در خبرگزاری‌ها اعلام کرده‌اند این است که همیشه اولویتشان رسیدگی به بدحالترین بیماران است، اگر دو فرد بدحال وجود داشته باشند اولویت با بیماری است که از شانس نجات بیشتری برخوردار است و در واقع شانس زنده ماندن و مقاومت بیشتری داشته باشد. این موضوع یک تنگنای اخلاقی بوده و بودن در آن موقعیت که باید بین دوفرد دست به انتخاب بزند برای هر پزشکی وحشتناک است.

شقایق تاکید کرد: منطق این تنگنا شبیه منطق بقای اصلح است. که عامل زنده ماندن در آن به استعدادها و نقشه ژنتیکی موجودات بستگی دارد. متأسفانه منطق بیماری کرونا نیز بسیار شخصی بوده و به نقشه ژنتیکی فرد وابسته است. هر فردی که از استعداد مقاومتی بیشتری در برابر بیماری برخوردار باشد شانس بیشتری برای زنده ماندن دارد.

این استاد دانشگاه در ادامه با ذکر مثالی از مقایسه دو جامعه پادشاهی و لیبرال اظهار کرد: در جوامع پادشاهی افراد از فرصت‌های مساوی برخوردار نیستند و اصولاً استعداد هم در آنها نقشی ایفا نمی‌کند بلکه این موقعیت‌های تاریخی هستند که به افراد شانس بقا و ادامه می‌دهد لذا در این جامعه عدالت برای افراد چندان معنی نمی‌دهد. در جوامعی هم که

دکتر مهدی شقایق
عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی

و در پنج شاخص از جمله مهم بودن مذهب و عقیده شخصی بیمار، حق بیمار نسبت به اطلاع از روند تشخیص و شیوه درمان، اطلاع دقیق بیمار از هزینه‌های درمان، انتخاب شیوه‌های درمان از میان روش‌های مختلف و اختیار در آگاه کردن شخص ثالث خلاصه می‌شود.

ایمانی خوشخو ادامه داد: در کنار گونه‌های مختلف مطالعات اخلاقی و فرا اخلاقی، اخلاق توصیفی، اخلاق کاربردی و ... نیازمند تعاریف دیگری هستیم به این معنا که پس از تعریف اصول هنجاری مربوط به هر حرفه و شغل، نیاز داریم بین کارکنان آن حرفه برویم و چالش‌ها را استخراج کنیم. این کار نیازمند پیمایش است پس از تدوین اصول اخلاقی حرفه‌ای پزشکی باید به میان فعالان بخش سلامت برویم و مهمترین چالش‌های آنها را احصا کنیم. منظور از چالش‌ها موضوعاتی است که بیشترین اختلاف نظر درباره آنها وجود دارد این کار با یک پیمایش قابل دستیابی است.

وی در رابطه با خودمختاری بیمار نیز اظهار کرد: این خودمختاری دارای دو جنبه حق دانستن و حق انتخاب است. حق دانستن مربوط به آگاهی کامل نسبت به بیماری و روند آن و روش‌های درمان به کار گرفته شده و حق انتخاب مربوط به ملاقات با خانواده، انجام آزمایشات غیرقطعی، بستری و قرنطینه و آگاه ساختن خانواده و نزدیکان از بیماری است.

ایمانی خوشخو یادآور شد: با توجه به مبانی و راهکارهای ارائه شده برای حل چالش‌های مهم اخلاقی در حوزه کاربردی می‌توان برای این مسائل هم راهکارهایی پیدا کرد. قدم نخست شناسایی چالش‌ها است. در کنار منشور حقوق بیمار، منشوری در حوزه مداخلات نظام سلامت داریم که اصل دوم آن می‌گوید سلامت عمومی برای رسیدن به سلامت جامعه باید از روش‌هایی که به حقوق افراد در جامعه احترام می‌گذارد استفاده کند. وی افزود: بررسی‌های میدانی و طرح‌های پیمایشی زیادی باید در حوزه سلامت و پزشکی انجام پذیرد. تعاملات و مصاحبه با بیماران و فعالان سلامت باید انجام شود و پس از استخراج داده‌ها می‌توان به تصمیم‌گیری مناسبی درباره رابطه با چالش‌های اخلاقی رسید.

از درمان محروم شوند. انتخاب نظریه هنجاری به شرایط زمانی بیماری، تبحر و تجربه کادر درمان نیاز دارد.

عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی بیان کرد: رویکرد اخلاقی که در تریاژ بیماران کرونایی به آن نیاز داریم، اخلاق حرفه‌ای تریاژ است. این اخلاق بیش از آنچه به اخلاق هنجاری ارتباط داشته باشد به اخلاق بلایا و اخلاق سلامت عمومی مرتبط است که بر اساس تجارب حرفه‌ای به دست می‌آید.

وی یادآور شد: تجربه حرفه‌ای می‌تواند عدم کفایت یک نظریه هنجاری اخلاقی را نشان دهد، لذا بر اساس آنچه گفته شد، نظریه پیامدگرایی و رویکرد قیاسی کاربردی برای حل چالش تریاژ بیماران کرونایی ندارد.

خودمختاری بیمار و چالش‌های اخلاقی در شیوع

بیماری‌های فراگیر

محمدرسلول ایمانی خوشخو، استادیار دانشگاه شهید بهشتی در ادامه این همایش با بیان اینکه اختیار و اراده بیمار یکی از اصول چهارگانه اخلاق پزشکی است، گفت: اراده، انتخاب و رضایت‌مندی آگاهانه بیمار در فرایند تشخیص بیماری و درمان به کار گرفته می‌شود و از هر گونه امری که حق بیمار را ضایع می‌کند جلوگیری می‌کند.

دکتر محمد رسول ایمانی خوشخو
عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی

وی بیان کرد: در کشور ما نیز مهمترین منشور و نظام‌نامه اخلاقی که ملاک عمل است، راهنمای عمومی اخلاق حرفه‌ای پزشکی است که فصل هفتم آن در رابطه با احترام به حق انتخاب دریافت کنندگان خدمات سلامت است. در فصل هفتم این راهنمای اخلاقی پانزده اصل و توصیه وجود دارد

نهمین همایش مهر مولانا، با موضوع «اخلاق و صلح پایدار»

باید نگرش پذیرش و رضامندانه باشد اما نه این که رفتار هم رضامندانه باشد؛ رفتارم می‌تواند مقاومت‌آمیز باشد.

توماس اسکنلن، فیلسوف آمریکایی و استاد دانشگاه هاروارد نیز در این همایش مجازی طی سخنانی گفت: شاید این درست باشد که اگر همه اخلاقی رفتار می‌کردند، صلح پدید می‌آمد اما این نوعی تفکر آرزومندانه است. بهتر است به جای اینکه بپرسیم صلح چگونه می‌تواند پایدار باشد، بپرسیم چه عواملی مانع دستیابی ما به صلح پایدار می‌شوند؟

وی ادامه داد: مطمئناً هرچه از اخلاق دورتر شویم، دستیابی به صلح پایدار سخت‌تر می‌شود. اعمال و سیاست‌های ما زمانی از نظر اخلاقی اشتباهند که باعث شوند با دیگران غیرمحترمانه رفتار شود؛ به این معنی که منافع افراد، جدی گرفته نشود.

این فیلسوف اخلاق توضیح داد: از نظر من اخلاق امری است که تمامی ادیان جهان، به‌ویژه ادیان ابراهیمی آن را می‌پذیرند. اخلاق، شامل ممنوعیت قتل، دزدی و تهدید و ... می‌شود و همچنین الزاماتی را دربردارد از جمله کمک به نیازمندان.

وی با اشاره به تمایز میان هسته مشترک همه ادیان و هنجارهای فرهنگی متفاوت میان ادیان مختلف گفت: دو نکته قابل توجه است؛ یکی اینکه ممکن است بین هنجارهای فرهنگی جامعه با هسته مشترک ادیان تعارض وجود داشته باشد، ممکن است هنجارهای فرهنگی با اصل محترمانه رفتار کردن با دیگران، همخوانی نداشته باشند. نکته بعدی اینکه تا جایی که

مردم دلیل داشته باشند که مطابق اعتقادات مذهبی و آداب و رسوم جامعه خود زندگی کنند و با دیگران رفتار محترمانه داشته باشند، باید بتوانند همین کار را انجام دهند.

به واقع یکی از مؤلفه‌های اخلاقی مشترک میان همه، ضرورت مدارا است. استاد دانشگاه هاروارد افزود: من معتقدم نمی‌توان به صلح پایدار یا آرمانی دست یافت مگر اینکه هسته اصول اخلاقی مشترک، توسط همه پذیرفته و از آن تبعیت شود. وقتی نهادهای قانونی و سیاسی با اخلاق تقابل داشته باشند، منافع برخی افراد در نظر گرفته نمی‌شود و با آنها محترمانه رفتار نمی‌شود. این افراد ممکن است تهدید شوند که این وضعیت را بپذیرند.

نهمین همایش مهر مولانا، با موضوع «اخلاق و صلح پایدار»، شامگاه دوشنبه، ۳۱ شهریور ماه، به صورت مجازی و به همت مؤسسه فرهنگی هنری سروش مولانا برگزار شد.

در این همایش، مصطفی ملکیان، فیلسوف و متفکر، طی سخنانی گفت: باید میان سه پدیده تفکیک قائل شویم: صلح، ایجاد و پیشبرد صلح و صلح‌گروی. اینها سه چیز متفاوتند.

وی در توضیح صلح بیان کرد: صلح امری است که کسی شکی در مفید بودن عملی و خوب بودن مصلحت‌اندیشانه‌اش ندارد. خوبی صلح، خوبی مصلحت‌اندیشانه است نه

خوبی اخلاقی. یعنی خوب است که ما انسان‌ها در صلح باشیم، همان‌طور که خوب است اکسیژن داشته باشیم. اینجا منظور ما از

خوبی، خوبی اخلاقی نیست. این خوبی مصلحت‌اندیشانه که ما به صلح نسبت می‌دهیم، باعث شده کسانی ایجاد و پیشبرد صلح را واجد خوبی اخلاقی بدانند. آنها گفته‌اند اگر خود صلح خوبی مصلحت‌اندیشانه دارد، پس ایجاد و پیشبرد صلح هم خوبی اخلاقی دارد؛ یعنی وظیفه اخلاقی ماست تا آنجا که می‌توانیم برای ایجاد صلح در جهان تلاش کنیم. این متفکر افزود: برخی گام سومی هم برداشته‌اند و گفته‌اند حالا که از نظر اخلاقی، ایجاد و پیشبرد صلح خوب است، پس صلح‌گروی هم از نظر اخلاقی خوب است. من معتقدم نمی‌توان نتیجه گرفت که صلح‌گروی خوب است. معنای اول صلح‌گروی آن است که انسان‌ها برای رفع مناقشات خود از جنگ و خشونت استفاده نکنند و آن را راه‌حل ندانند. این معنا در صورتی درست است که اولاً برای فیصله نزاع راه دیگری به‌جز جنگ وجود داشته باشد، و دوماً آثار و نتایج منفی آن راه دیگر، کمتر از جنگ باشد.

ملکیان گفت: معنای دوم صلح‌گروی آن است که ما نگرش و رفتار عدم مقاومت در پیش بگیریم. من معتقدم به لحاظ اخلاقی باید نگرش و رفتارمان را از هم تفکیک کنیم؛ به این صورت که نگرش، همیشه باید نگرش عدم مقاومت باشد اما رفتار، گاه باید رفتار عدم مقاومت باشد و گاه رفتار مقاومت. یعنی نگرش من در برابر رفتاری که دیگران با من می‌کنند،

بیشتر در سطح جهان رواج یافتند و پیش‌بینی او تحقق یافته است. جنگ‌های زیادی اتفاق افتاده‌اند که در تمامی آنها، دست‌کم یکی از طرفین موافق دموکراسی نبوده است. دموکراسی‌ها در بسیاری از این جنگ‌ها شرکت داشته‌اند اما هرگز با یکدیگر نجنگیده‌اند. دلیل این امر آن است که اگر تصمیم‌گیری برای جنگ باید به شکل دموکراتیک تأیید شود، مصلحت عمومی مردم عبارت است از اجتناب از درگیری خشونت‌بار و یافتن راه‌حلی برای سازش. این فیلسوف تأکید کرد: اخلاق به تنهایی در تعیین احتمال بروز درگیری خشونت‌بار میان ملت‌ها دخیل نیست. باید توجه داشت که آیا نهادهایی که در تصمیم‌گیری برای اقدام نظامی تعیین‌کننده هستند به قدر کافی از خواست مردم آگاهی دارند تا هنگامی که می‌خواهند تصمیم بگیرند که آیا اقدام نظامی قابل توجیه است یا نه، منفعت فردی غالب افراد جامعه را در نظر داشته باشند؟ به همین دلیل است که حکومتی که ماهیت دموکراتیک دارد، می‌تواند احتمال تقابل نظامی را کاهش دهد.

نیگل گفت: من بحثم را با این پرسش تمام می‌کنم: کثرت‌گرایی اخلاقی و سیاسی، تا چه اندازه می‌تواند میان دو برداشت متعارض از زندگی خوب و جامعه خوب، میان اختلاف‌نظرهایی که بین ملت‌های جهان وجود دارد، با صلح جهانی پایدار سازگاری برقرار کند؟ آیا می‌توان بین ملت‌هایی که برداشت‌های متعارضی از اخلاق سیاسی و اخلاق فردی دارند، صلح پایدار برقرار کرد؟ این پرسش، درباره صلح داخلی هم مطرح است: کثرت‌گرایی اخلاقی و مذهبی در یک ملت، تا چه اندازه با صلح پایدار سازگاری دارد؟

منبع: روزنامه اطلاعات

صلحی که در نتیجه این تهدیدها ایجاد می‌شود، پایدار نیست. اگر با افراد طوری رفتار شود که خلاف هسته اصلی اخلاق باشد، آنها دلایلی دارند تا این نحو رفتار را نپذیرند. اگر بپذیرند هم پذیرششان پایدار نیست. مردم دلیل دارند تا اخلاقیات خود را حفظ کنند و از آداب و رسوم و دین خود تبعیت کنند و همچنین بخواهند دین خود را گسترش دهند. اما نکته این است که تمایل آنها به گسترش دین و آداب رسومشان با خواست آنها مبنی بر احترام به دیگران در تعارض قرار دارد. این تعارض، تهدید مهمی برای صلح است. راه‌حل اصلی این تعارض، پذیرش اصل مدارا است.

تامس نیگل، فیلسوف آمریکایی و استاد دانشگاه نیویورک نیز در ادامه اظهار کرد: اخلاق فردی، کلید توسعه صلح در جهان نیست. صلح به رابطه میان ملت‌ها یا رابطه میان ملت‌ها و گروه‌های دیگری که ممکن است به تسلیحات نظامی دسترسی داشته باشند بستگی دارد. در واقع این اخلاق موجود در نهادهاست که اهمیت دارد نه اخلاق فردی. تنها راه دستیابی به صلح، نهادینه کردن ارزش‌های اخلاقی در نهادهای حقوقی، اقتصادی و مالیاتی و نهاد دولت است.

وی افزود: ایمانوئل کانت در مقاله مشهور «صلح ابدی» پیش‌بینی کرد اگر کشورهای بیشتری دولت خود را به شکل جمهوری درآورند- منظور او از جمهوری، یک دموکراسی نیابتی است- صلح رشد خواهد کرد؛ زیرا دولت‌های دموکرات تمایلی به جنگ با یکدیگر ندارند. وقتی دولتی کاملاً تحت کنترل افراد است، تصمیم‌گیری برای جنگ کار سختی است زیرا جنگ، جان

شهروندان را در معرض خطر قرار می‌دهد. در زمان کانت، تنها دولتی که شرط دموکراسی را داشت، سوئیس بود. از آن زمان به بعد، دموکراسی‌ها

اخلاق و کووید-۱۹ سازمان بهداشت جهانی (WHO)

✚ تدوین آئین‌نامه‌های عملیاتی استاندارد شرایط اضطراری برای کمیته‌های تحقیقات انسانی به منظور تسهیل بازبینی سریع پروتکل‌ها طی پاندمی کووید-۱۹

✚ مشاوره‌دهی در خصوص معیارهایی که باید برای مطالعات مرتبط با چالش سارس-کووید-۲ مهیا باشند تا از نظر اخلاقی قابل قبول باشند

✚ ملاحظه‌ی سایر حوزه‌ها: گواهی‌های مصونیت، MEURI (یعنی، استفاده‌ی اضطراری نظارت‌شده از مداخلات ثبت‌نشده و آزمایشی) و تخصیص جهانی عادلانه‌ی واکسن، امکانات درمانی و تشخیصی.

واکنش اخلاقی جهانی به کووید-۱۹

اعضای کمیته‌ی جهانی اصول اخلاقی پیامدهای اخلاقی پاندمی کووید-۱۹ را مورد ملاحظه قرار می‌دهند و کارگروه اصول اخلاقی سازمان بهداشت جهانی تلاش می‌کند تا با برقراری ارتباط، همکاری و هماهنگی در این کوشش‌ها تقویت شود.

شبکه‌ی جهانی مراکز همکاری سازمان بهداشت جهانی ویژه‌ی اخلاق زیستی

در واکنش به کووید-۱۹، اعضای کارگروه اصول اخلاقی با شبکه‌ی جهانی مراکز ویژه‌ی اخلاقی زیستی که با سازمان بهداشت جهانی همکاری دارند و شبکه‌ی معتبری از مؤسسات در سراسر دنیا هستند، کار می‌کنند. تخصص این مراکز موجب حمایت از مسائل اخلاقی می‌شود که سازمان بهداشت جهانی را قادر می‌سازد این زیرساخت اخلاقی را برای کشورهای عضو خود فراهم آورد.

کمیته‌های شبکه‌های اخلاقی ملی

تعداد کشورهایی که سازمان‌های رسمی برای مشاوره‌دهی در خصوص اخلاق زیستی، به سازمان‌های اجرایی و قانونگذاری خود، و علی‌الخصوص برای عامه‌ی مردم، ایجاد کرده‌اند در حال افزایش است. همان طور که انتظار می‌رود، ارائه‌ی رهنمود اخلاقی توسط این سازمان‌ها در وضعیت بحرانی فعلی که پاندمی به میزان قابل توجهی افزایش یافته ضروری است. کارگروه اصول اخلاقی سازمان بهداشت جهانی در پی آن است که

پاندمی کووید-۱۹ چالش‌های اخلاقی جدی به وجود آورده است، از تخصیص منابع و اولویت‌بندی، فاصله‌گذاری فیزیکی، نظارت بر بهداشت عمومی، حقوق و مسئولیت کارکنان مراقبت‌های بهداشتی گرفته تا انجام آزمایش‌های بالینی. نکته اینجاست که این چالش‌ها از ساختارهای بهداشتی و زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مختلف هر کشوری تأثیر می‌پذیرد. در نتیجه،

نیاز است تا نسبت به اجرای اخلاقی تحقیقات، تصمیم‌گیری در زمینه‌ی مراقبت‌های بالینی و سیاست‌گذاری بهداشت عمومی در رابطه با کووید-۱۹ اطمینان حاصل شود.

کارگروه اخلاق و کووید-۱۹ سازمان بهداشت جهانی

سازمان بهداشت جهانی به منظور مشاوره‌دهی در خصوص مسائل مهم اخلاقی که می‌بایست مورد توجه کشورهای عضو باشد، کارگروه بین-المللی اخلاق و کووید-۱۹ را تأسیس نموده است. این گروه به واحدهای فنی سازمان بهداشت جهانی درباره‌ی جوانب اخلاقی کار واحدهای مزبور در رابطه با کووید مشاوره می‌دهند. کارگروه از زمان تشکیل در فوریه‌ی ۲۰۲۰، مشغول فعالیت‌های زیر بوده است:

- ✚ مشاوره در خصوص ملاحظات اخلاقی در تحقیقات کووید-۱۹
- ✚ رهنمود عملی در خصوص کاربری ارزش‌های اخلاقی عمده در تحقیقات کووید-۱۹ منتشره در «اصول اخلاق بهداشت عمومی»
- ✚ پیش‌نویس سیاست‌گذاری در خصوص تخصیص منابع و اولویت‌بندی در زمینه‌ی مراقبت‌های کووید-۱۹
- ✚ آگاهی دادن درباره‌ی اصول اخلاقی در دستورالعمل‌های مدیریت بالینی سازمان بهداشت جهانی و آموزش
- ✚ ارائه‌ی بازخورد در خصوص پروتکل کارآزمایی همبستگی^۱

محبوبه آطاهریان

کارشناس ارشد
علوم ارتباطات اجتماعی

^۱ Solidarity Trial: این پروتکل گزینه‌های درمانی موجود را با استاندارد مراقبت می‌سنجد تا کارآیی نسبی آنها را در برابر کووید-۱۹ ارزیابی کند. با آزمایش بیماران در کشورهای متعدد، هدف کارآزمایی همبستگی این است که

بهداشت در رابطه با مسائل اخلاقی ناشی از شرایط اضطراری بهداشت جهانی است که در حال حاضر روی پاندمی کووید-۱۹ متمرکز است.

منبع: سازمان بهداشت جهانی (WHO)

<https://www.who.int/teams/research-for-health/covid-19>

با تدوین رهنمودهای اخلاقی در پاسخ به نیازهای این سازمان ها و تسهیل امکان برقراری ارتباط، همکاری و تبادل نظر میان آنها در سراسر دنیا از این سازمان ها حمایت کند تا پاور این کشورها در پاسخگویی به چالش های اخلاقی به وجود آمده با کووید-۱۹ باشد.

سازمان بهداشت جهانی با حمایت مجمع جهانی اخلاق زیستی و کمیته جهانی متخصصان اخلاق زیستی به دنبال ارائه اطلاعات مورد اعتماد و پشتیبانی به هنگام، به کمیته ها، سیاست گذاران، محققان و متصدیان حوزه

معرفی کتاب

نام کتاب: اخلاق در روانشناسی

APA handbook of
Ethics in Psychology

نویسندگان: ساموئل نپ

(Samuel J. Knapp)

سال انتشار: ۲۰۱۲

انتشارات انجمن روانشناسی آمریکا

زبان: انگلیسی

روانشناسی تجربی اختصاص داده شده است. در مقایسه با بسیاری از کتب اخلاقی، این کتاب دو جلدی دامنه گسترده ای از موضوعات را پوشش می دهد و آنها را به تفصیل مورد بررسی قرار می دهد. برای مثال، پیشرفتهای بسیار مهم اخیر در حیطه پژوهش و تکنولوژی مطرح شدند که فرصت ها و چالشهای جدید برای تمرین و تحصیل معرفی شدند. همچنین، این کتاب نگاهی جدی به حیطه های جدید در حال رشد مثل هدایت زندگی و ارائه خدمات از طریق اینترنت دارد. اینها تنها دو نمونه از پیشرفتهایی هستند که پرسشهای اخلاقی جدید مطرح می کنند که شایسته توجه هستند.

رویکردهای مهمی که در این کتاب معرفی شده اند عبارتند از:

✚ اخلاق چیزی فراتر از حقوق، قوانین و مقرراتی است که روانشناسی را پوشش داده اند.

✚ روانشناسان اصلح بر نظریه های اخلاقی فراگیر و همچنین بر قانون و مقررات تاکید دارند

✚ توجه به مسائل اخلاقی بویژه زمانی مهم است که روانشناسان به مسائل عملی پیچیده و جدید وارد می شوند.

بحث درباره اخلاق در روانشناسی اغلب بر رفتار نادرست، تنبیه و مجازات های قانونی تمرکز دارد و عمدتاً آرزوها، ارزشها، اصول و فضایل را نادیده می گیرد. این نادیده انگاری جوی ایجاد می کند که در آن روانشناسان به اخلاق به عنوان یک امر ناخوشایند و ترسناک نگاه می کنند تا امری الهام بخش و تقویت کننده. روانشناسان به طور طبیعی باید نگران قوانین، کدهای اخلاقی و مقررات باشند ولی این موضوعات همه چیز نیستند. نویسنده این کتاب دو جلدی پیشنهاد می کند که اخلاق بهتر است به عنوان تلاشی در جهت دستیابی به عالی ترین آرمانهای اخلاقی نگریسته شود نه به عنوان محافظی برای شکستن قوانین. رویکردی که اشاره به اخلاق مثبت نگری اخلاق فعال دارد و و آنها روانشناسان را تشویق می کند که رعایت اخلاق را از استانداردهای موجود در قانون و کدهای اخلاقی قابل اجرا بالاتر ببرند.

مؤلفین کتاب پیچیدگی های رفتار اخلاقی را در روانشناسی بالینی، تربیتی، سلامت و روانشناسی از راه دور مورد بررسی قرار دادند. چندین فصل به آموزش اخلاق و تحقیقات اخلاقی مربوط به متخصصان شاغل در

اطلاعیه همایش اخلاق و فرهنگ شهرنشینی

با پیدایش و گسترش ویروس کرونا و محدودیتهای ناشی از آن برگزاری این واقعه علمی به **بهمن ماه ۱۳۹۹** موکول گردیده است. در اینجا لازم میدانم از کلیه عزیزانی که با ارسال چکیده ها و مقالات ارزشمند خویش در این امر مهم مشارکت داشته‌اند سپاسگزاری صمیمانه نموده و به آگاهی برسانیم که چکیده ها و مقالات تایید شده در همایش و چاپ کتاب مورد بهره برداری قرار خواهد گرفت. در حال حاضر از کلیه اساتید، پژوهشگران، دانشجویان، کارشناسان و صاحبزنانی که تاکنون موفق به ارسال آثار خود نشده اند درخواست میشود به منظور برگزاری موثر این همایش با بذل عنایت ویژه چکیده ها و مقالات ارزشمند خویش را حداکثر تا **۳۰ آبان ماه ۱۳۹۹** آماده در سایت همایش به نشانیبارگذاری نمایند. گرچه ویروس کرونا پیامدهای تأثیر برانگیزی برای بشریت و ایران عزیزمان داشته است اما بررسی پیامدهای منفی و مثبت ناشی از بروز این ویروس و تأثیرگذاری آن بر گذران زندگی شهرنشینی دست مایه بسیار ارزشمندی است که تا محققان ارزشمندمان تبعات و مولفه های مهم انسانی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و حقوقی این واقعه مهم را توصیف و تبیین نمایند. باتشکر و با امید به دریافت آثار ارزشمند محققان گرامی به پیوست فراخوان همایش حضورتان تقدیم می گردد. لازم به ذکر است باتوجه شرایط و پروتکلهای بهداشتی موجود برگزاری همایش بصورت نیمه حضوری و مجازی خواهد بود و اطلاعات تکمیلی در اطلاعیه های بعدی اعلام خواهد شد.

اطلاعیه خیلی مهم

اساتید، پژوهشگران، دانشجویان ارجمند

با درود گرم و آرزوی تندرستی؛ همانگونه که در جریان قرار گرفته‌اید بر حسب نیاز جامعه و شرایط اجتماعی در حال گذار که در آن هستیم برگزاری همایش و نشست علمی "اخلاق و فرهنگ شهرنشینی" توسط انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری با کمک و مشارکت شما گرامیان که مقرر بود در خرداد ماه ۱۳۹۹ برگزار شود.

با تشکر

میرطاهر موسوی

دبیر علمی همایش

اطلاعیه فصلنامه انگلیسی زبان

International Journal of Ethics & Society

برای مشاهده نام مجله می توانید به سایت نشریات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به آدرس زیر مراجعه نمایید:

<https://journals.msrt.ir/>

فصلنامه *IJES* در راستای دستیابی به اهداف خود آماده پذیرش مقالات پژوهشگران علاقمند در حوزه اخلاق می باشد. امید است فعالیت های این نهاد زمینه را برای اعتلای اخلاق در جامعه فراهم کند.

با آرزوی توفیق الهی
دکتر حسین اسکندری
سر دبیر فصلنامه *IJES*

قابل توجه صاحب نظران و پژوهشگران گرامی حوزه اخلاق

به اطلاع می رساند پس از تلاش های بسیار و الطاف خداوند منان، فصلنامه علمی انگلیسی زبان اخلاق و جامعه

(International Journal of Ethics & Society (IJES))

با صاحب امتیازی انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری در کمیسیون نشریات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بررسی و مورد تایید قرار گرفت و هم اکنون در لیست مجلات مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری قرار دارد و منتظر دریافت رتبه می باشد. پژوهشگران

اطلاع رسانی نشست‌های آتی انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری

انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری برگزار می‌کند:

**آثار مستقیم و غیر مستقیم کرونا
در اخلاق دانشگاهی
و راهکارهای دانشگاه‌ها برای مقابله با آن**

دکتر علی اکبر افضلیان
دانشیار دانشکده مهندسی برق و
معاونت آموزشی دانشگاه شهید بهشتی

دکتر بابک شکری
استاد گروه فیزیک کاربردی و مواد پیشرفته و
معاونت پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی

۱۴ مهرماه ۱۳۹۹ ساعت ۱۶:۳۰
به صورت مجازی در لایو اینستاگرام

 iranethics.ir